

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0182/2008

13.5.2008

RAPORT

Noorte põllumajandustootjate tulevik käimasoleva ühise
põllumajanduspoliitika reformi raames
(2007/2194(INI))

Põllumajanduse ja maaelu arengu komisjon

Raportöör: Donato Tommaso Veraldi

PR_INI

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	13
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	17

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

noorte põllumajandustootjate tuleviku kohta käimasoleva ühise põllumajanduspoliitika reformi raames (2007/2194(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 17. jaanuari 2001. aasta resolutsiooni noorte põllumajandustootjate olukorra ja väljavaadete kohta Euroopa Liidus;¹
 - võttes arvesse nõukogu 20. septembri 2005. aasta määrust (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta;²
 - võttes arvesse Lissaboni strateegiat, mille eesmärk on muuta Euroopa 2010. aastaks maailma kõige konkurentsivõimelisemaks ja dünaamilisemaks teadmistel põhinevaks majanduseks;
 - võttes arvesse 26. veebruari 2008. aasta avaliku kuulamise tulemusi;
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
 - võttes arvesse põllumajanduse ja maaelu arengu komisjoni raportit (A6-0182/2008),
- A. arvestades, et Göteborgi strateegiaga seatakse Euroopa majanduse konkurentsivõimelisuse ja jätkusuutlikkusega seotud prioriteedid ning noored põllumajandustootjad saavad anda olulise panuse kõnealuste eesmärkide saavutamiseks;
- B. arvestades, et Euroopa põllumajanduse multifunktsionaalne mudel saab olla maapiirkondade jätkusuutliku arengu kandjaks tänu põllumajandusettevõtete laialdasele levikule;
- C. arvestades, et mitmed noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise ja nende ettevõtete arendamisega seotud aspektid on saanud ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) reformi edenemisega uusi väljavaateid, kuid need võimalused ei ole kogu Euroopas ühtlaselt jagunenud, muutes ühenduse strateegilise lähenemise teostamise keeruliseks;
- D. arvestades, et Eurostati 2003. aastast pärinevatel andmetel on alla 35-aastaste noorte põllumajandustootjate osakaal Euroopa Liidus ainult 7% ja see väheneb, samal ajal kui tulevikus peab toiduainete tootmise kasv jätkuma; taunib põhjaliku ja värske statistika puudumist noorte põllumajandustootjate arvu ja nende positsiooni kohta Euroopa põllumajanduses;
- E. arvestades, et eelseisev ühise põllumajanduspoliitika (ÜPP) läbivaatamine (nn tervisekontroll) on võimalus parandada toetuse suunamist noortele põllumajandustootjatele ning seda ei tohiks kasutamata jätta;

¹ EÜT C 262, 18.9.2001, lk 153.

² ELT L 277, 21.10.2005, lk 1.

- F. arvestades, et noortel põllumajandustootjatel on vaja luua elujõulised ettevõtted elamisväärses keskkonnas, et tulla toime ELi toiduainetega kindlustatuse ja energiavarustuse kindluse ning Euroopa maapiirkondade majanduskasvu ja töökohtadega seotud väljakutsetega ning maapiirkondade pikaajalise säästliku majandamisega;
- G. arvestades, et vaja on multifunktsionaalset lähenemist ning eelkõige noori põllumajandustootjaid tugevalt toetavat poliitikat;
- H. arvestades, et noorte inimeste kaasamine põllumajandusettevõtete omanike hulka on maapiirkondade jaoks olulise tähtsusega, kuna majandustegevus ja sotsiaalne struktuur enamikes maapiirkondades toetub endiselt põllumajandusele;
- I. arvestades, et Euroopa strateegia noorte põllumajandustootjate ettevõtlusalase koolituse edendamiseks näib hädavajalik;
- J. arvestades, et noortel põllumajandustootjatel on otsuste tegemisele väga dünaamiline lähenemine, nad on valmis võtma riske, otsima sünergiaid ja täiendavust ning viima ellu väga uuenduslikke planeerimisvalikuid, mis ületavad tavapärased põllumajandustavad;
- K. arvestades, et kuigi mitmesugused poliitilised meetmed soosivad noori põllumajandustootjaid ja aitavad anda uue tõuke Euroopa põllumajandussektorile, on põlvkondade vahetumine põllumajandusettevõtete omanike seas ELis endiselt problemaatiline;
- L. arvestades, et noored põllumajandustootjad seisavad põllumajandussektoris silmitsi lisaprobleemidega nagu tegevuse alustamise kõrged kulud, suur laenukoormus, liiga vähe saadaolevaid põllumajandusettevõtteid ja liiga vähene spetsiifiline koolitus; arvestades, et põllumajanduspoliitika tekitab ettevõtjatele üha rohkem lisakohustusi selliste valdkondade ristvastavusnõuetega seoses nagu keskkond, loomade tervishoid, loomade heaolu, toiduohutus ja maastikukorraldus;
- M. arvestades, et noor ja dünaamiline põllumajandustööstus on põhikomponent Lissaboni strateegias sätestatud eesmärkide saavutamiseks;
- N. arvestades, et maaelu arengut soodustav uus määrus võimaldab kavandamist perioodiks kuni 31. detsember 2013;
- O. arvestades, et maapiirkonnad moodustavad Euroopa Liidu territooriumist 92%, samal ajal kui 50% elanikkonnast elab praegu linnapiirkondades ja 50% maapiirkondades;
- P. arvestades, et põlvkondade vahetus on vajalik Euroopa toiduainete kõrge kvaliteedi, toiduohutuse ja Euroopa Liidu isemajandamise säilitamiseks tulevikus,
1. on seisukohal, et üks reformitud ÜPP eesmärk peaks olema põlvkondade vahetuse sujuvuse parandamine põllumajanduses ning selle eesmärgi saavutamist aitavad eriti täiendada esimese ja teise samba vahendid, millega toetatakse jätkusuutlikku põllumajandust ja arenenud maapiirkondi;
 2. on veendunud, et tegevus, mis soodustab põlvkondade vahetust põllumajanduses, on

vajalik toiduainete, energia ja territooriumiga seotud probleemidega tegelemiseks, millega Euroopa põllumajandus praegu ja tulevikus silmitsi seisab; on seisukohal, et juhul, kui soovitakse vastata ühiskonna ootustele, ei saa selliseid probleeme lahendada ilma tugeva põllumajandussektorita ja suure arvu põllumajandustootjateta Euroopa Liidus;

3. märgib, et Euroopa Liidu laienemine uute liikmesriikide võrra on tugevdanud liidu kultuurilist mitmekesisust ja suurendanud tootevalikut ning see annab suurepärase võimaluse parandada Euroopa põllumajanduse konkurentsivõimet, keskendudes pidevale innovatsioonile ja ühenduse toodete kvaliteedile ning pöörates tähelepanu tootjate saavutustele sellises tähtsas valdkonnas nagu toiduohutus;
4. on seisukohal, et noori põllumajandustootjaid toetavate meetmete kavandamisel ja rakendamisel tuleks eriti arvesse võtta noorte põllumajandustootjate olukorda uutes liikmesriikides;
5. kutsub seetõttu komisjoni üles esitama ettepanekuid Euroopa kvaliteedimärgi kasutuselevõtuks, mis võimaldaks tarbijatel kerge vaevaga eristada tooteid, mis on toodetud Euroopa rangete keskkonna-, loomade heaolu ja toiduohutusstandarditega kooskõlas;
6. märgib, et kvaliteeti arvestades peaks eesmärgiks olema tootmise ja toodete mitmekesisus;
7. märgib, et peamine tegur põllumajandustööstuse vanuseprofiili uuendamisel on maa kättesaadavus, arvestades selle kõrget hinda;
8. on arvamusel, et tulevikus peab ÜPP püüdma kaotada takistusi, millega põllumajandustootmist alustada soovivatel noortel silmitsi tuleb seista, ja põlvkondade vahetusest tuleb teha üks prioriteet;
9. nõuab lisaks pingutuste suurendamist, et selgitada avalikkusele Euroopa põllumajandusmudelit koos sellega kaasnevate kõrgete keskkonna-, loomade heaolu ja toiduohutusstandarditega;
10. on seisukohal, et laienenud liidu üks suur eelis on põllumajandusettevõtete asutamine või ülevõtmine noorte inimeste poolt;
11. juhib tähelepanu püsivatele raskustele, mis tulenevad tegevuse alustamise suurtest kuludest, sealhulgas põllumaa müügi või rendi hindadest ning vajadusest pidevalt investeerida materiaalsesse põhivarasse ja inimpotentsiaali, et teha tehnoloogilisi ja logistilisi uuendusi; juhib tähelepanu asjaolule, et tehnoloogiliste ja logistiliste uuenduste tegemine hõlmab endas rohkemat kui seadmete ja masinate ostmise, ning et uuenduste tegemiseks on olulised teadustöö ja teadusuuringute tulemustele ligipääs;
12. kutsub komisjoni üles toetama liikmesriike maapanga loomisel, mis põhineks ennetähtaegselt pensionile jäämisest tulenevast maa vabanemisest; on seisukohal, et tuleks kehtestada toetus kallite masinate ja seadmete ühisele soetamisele, mida iga üksik põllumajandusettevõtja harva kasutab;
13. nõuab tegevuse alustamise toetuse läbivaatamist, kuna see on püsinud muutumatul

tasemel selle kehtestamisest alates ja ei tundu enam põllumajandustootjate vajadustele vastavat;

14. rõhutab maa hindade osakaalu probleemides, mida kogevad noored põllumajandusettevõtete asutamisel, ning kutsub komisjoni üles uurima maa hindade märkimisväärset tõusu, mida on muu hulgas põhjustanud linnaehituse mõju ja spekulatsioon;
15. soovib kehtestada meetmed, mis võimaldavad põllumajandusmaa siirdamisega esikohale seada selle loovutamise ettevõtlusega alustavatele noortele põllumajandustootjatele, mitte juba tegutsevatele põllumajandustootjatele, kes soovivad oma ettevõtet laiendada, sealhulgas meetmed seoses ennetähtaegselt pensionile jäämise, maa ostmise edasilükkamisele pakutava toetuse, tegevuse mitmeetapilise käivitamise ja maa osalise rentimisega;
16. võtab teadmiseks, et vaja on parandada noorte põllumajandustootjate starditoetuste poliitika tõhusust ning et abisaajate tähtsuse järjekorra sätestamisel on oluline näha ette täiendavad kriteeriumid, milles võetakse arvesse objektiivseid tegureid;
17. nõuab tungivalt, et nn tervisekontrolli käsitlevas komisjoni õigusakti ettepanekus tehtaks ettepanek, et maapiirkondade arengut käsitlevates õigusaktides sätestatud noortele põllumajandustootjatele antav abi tuleks lisada kohustuslike meetmete hulka liikmesriikide koostatavates kavades ning sellega peaks kaasnema ka stardiabi summade suurendamine;
18. on seisukohal, et noori põllumajandustootjaid abistavad meetmed peaksid toetama ka uusi ettevõtjaid, kuna nad on Euroopa põllumajandusele uuendavaks ja väärtuslikuks lisaks; märgib sellega seoses, et abi tuleks eelkõige suunata uutele ettevõtjatele, mitte põllumajandusettevõtlusest lahkujatele; rõhutab, et põllumajandusettevõtete ülevõtmist toetavad meetmed ei tohi moonutada konkurentsi ühelt poolt uute ettevõtjate ning teiselt poolt põllumajandustootjate poegade ja tütarde vahel;
19. märgib, et liidu territoriaalse ühtsuse eesmärgi täitmiseks on eriti oluline vältida ebasoodsas olukorras olevate põllumajanduspiirkondade mahajätmist, lihtsustada noortel põllumajandustootjatel ettevõtluse alustamist piirkondades, kus valitsevad pidevalt ebasoodsad looduslikud tingimused, näiteks saared ja mägipiirkonnad, kus arendamise, ehitamise ja ligipääsuga seotud kulud on suuremad ning kus on sageli tarvis tegevust mitmekesistada, et saavutada piisaval tasemel elujõulisus;
20. palub komisjonil uurida mitmesuguste noori põllumajandustootjaid abistavate riiklike ja Euroopa tasandi meetmete tulemuslikkust ja lisandväärtust ning koostada kõnealusel teemal aruanne 1. juuliks 2009;
21. märgib, et paljud noored põllumajandustootjad peavad investeerimis- ja intressitoetuseid kõige tulemuslikumateks meetmeteks ettevõtluse soodustamisel ning nende konkurentsipositsiooni parandamisel; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pöörama abile ja toetustele piisavat tähelepanu;
22. palub komisjonil viia läbi uuring selle kohta, kuidas tootmisõigused ning õigused

otsemaksetele ja lisatasudele mõjutavad noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamist, kuna kõik sarnased meetmed põhjustavad sageli põlvkondadevahelisi konflikte, raskendades noorte tegevust alustada soovivate põllumajandustootjate ligipääsu nimetatud õigustele; on seisukohal, et komisjon peaks tegema vajalikud järeldused seoses ÜPP haldamisega, et panna noored inimesed põllumajandusettevõtlusega alustamisel paremasse olukorda;

23. märgib, et põllumajandusettevõtete ülevõtmise suurenenud kulude ja probleemsetes põllumajanduspiirkondades tegevuse alustamisega kaasnevate raskuste paremaks arvestamiseks tuleks tõsta ühenduse abi ülemmäära 55 000 eurolt ning nõuetele vastavuse saavutamise tähtaega tuleks tõsta kolmelt aastalt viiele aastale ettevõtlusega alustamisest arvates;
24. märgib, et põllumajandusettevõtlus on väga sageli viimane maapiirkondades säiliv tegevus ning seetõttu tuleks kehtestada soodustused noortele põllumajandusettevõtlusega alustajatele; märgib siiski, et lisaks põllumajandusettevõtete elujõulisusele tuleb teha ka pingutusi, et muuta maakeskkond kohaks, kus inimesed soovivad elada, soodustades võrdselt juurdepääsu avalikele teenustele (postkontorid, koolid, ühistransport, tervishoiuteenused jne), säilitades tavapärase teenuste osutamise (kauplused ja kaubandus, lastehoiuteenused, hooldusteenused eakatele, sotsiaalkorterid, üüripinnad jne) ning sotsiaalsed mugavused, millega hoitakse ära inimeste eraldatus (kohvikud, rahvamajad, spordikeskused jne);
25. rõhutab, et vaja on sätestada kord, mis võimaldab noortel põllumajandustootjatel oma ettevõtetest lahkuda koolituse, puhkuse, sündide jms puhul;
26. hindab võimalust seada noorte põllumajandustootjate starditoetuste ja isegi osalise tegevuse alustamise toetuste andmise tingimuseks vabatahtlik äriplaani esitamine, mis aja jooksul võimaldab neil oma põllumajandusettevõtetes arendada põllumajandusega seotud tegevusi ja sellega mitteseotud tegevusi maapiirkondades;
27. soovib esialgse stardiabi toetuse kavasse lisada sätted soodustuste kohta omanikele, kes rendivad põllumajandusettevõtteid noortele põllumajandustootjatele ja/või renditoetuse kohta ettevõtluse alustamise esimeseks kümneks aastaks;
28. juhib tähelepanu raskustele, mida põllumajandustootmist alustada soovivad noored kogeavad rahastamisele ligipääsul, ning subsideeritud laenude kasulikule rollile, mis võimaldab noortel põllumajandustootjatel põllumajandustegevust alustada ja jätkata ilma liigsetesse võlgadesse sattumata;
29. võtab teadmiseks, et noorte põllumajandustootjate suur võlakoorem ja tegevuse alustamisega kaasnevad suured kulud muudavad neil väga raskeks soodsa konkurentsipositsiooni saavutamise; palub komisjonil ja liikmesriikidel seetõttu leida kõnealustele spetsiifilistele probleemidele täiendavaid lahendusi;
30. on veendunud, et noorte põllumajandustootjate ettevõtlusega tegelemist tuleks toetada läbipaistvate, lihtsamate ja vähem kohmakate eeskirjade kaudu ning sellega kaasnevate madalamate kulude kaudu;

31. on seetõttu seisukohal, et liikmesriigid ja piirkondlikud ametivõimud peaksid uurima võimalusi kehtestada või parandada meetmeid, millega uutele põllumajandustootjatele pakutakse soodustingimustel stardikapitali;
32. samal ajal taunib spekulatiivsete või struktuuriliste tegurite mõju, mis takistavad maa, töö ja kapitali eest õiglase tasu saamist, nagu laenuks vajalikud tagatised, kõrged intressimäärad, õiguslikud või maksualased takistused, sotsiaalkindlustusmaksed ja halduskulud, ning on seisukohal, et liialduste ja konkurentsi moonutuste vähendamiseks on vaja sobilikke poliitikameetmeid;
33. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles arendama uusi (fiskaal-)meetmeid, et aidata noortel põllumajandustootjatel tulla toime suurte intressikuludega, millega nad pärast oma põllumajandusettevõtete soetamist silmitsi seisavad; kutsub komisjoni üles tegema kõnealusel eesmärgil ÜPP reformi raames konkreetseid ettepanekuid;
34. nõuab selliste noori põllumajandustootjaid soosivate meetmete kohustuslikuks muutmist määruse (EÜ) nr 1698/2005 I telje raames ette nähtud meetmete osana, eesmärgiga parandada põllumajandussektori konkurentsivõimet;
35. kinnitab oma seisukohta, et maaelu arendamise meetmed peaksid olema suunatud otse põllumajandustootjatele;
36. on arvamusel, et komisjon peaks uurima noorte põllumajandustootjate konkreetset rahastamist maaelu arendamise poliitika II ja III telje raames, näiteks sotsiaalse infrastruktuuri ja noorte inimeste tööhõive määra parandamise osas maapiirkondades;
37. nõuab mitmefunktsionaalse tegevusega (põllumajandus ja sellega mitteseotud tegevus) põllumajandustootjate starditoetuste laiendamist, et anda esialgsele stardiabile ligipääs ka noortele põllumajandustootjatele, kes tegelevad üksnes põllumajandustegevusega või kes täiendavad neid tegevusi maapiirkondades muu sissetulekuga;
38. kutsub liikmesriike üles võimaldama esialgsele stardiabile ligipääsu noortel inimestel, nii meestel kui naistel, kes on omandiga seoses ebakindlas olukorras ja vajavad sellist abi oma põllumajandusettevõtete kohandamiseks, kas siis põllumajandustegevusega tegelemise või seda muu sissetulekuga täiendamise kaudu, et endale sissetuleku ja töö näol elatist teenida;
39. on veendunud, et noored ELi põllumajandustootjad peaksid saama ELis omavahel võrdsetel tingimustel konkureerida; nõuab seetõttu nõukogu määruse (EÜ) nr 1782/2003 kehtiva artikli 69 tähelepanelikku läbivaatamist ja sellele järgnevat rakendamist, et hoida ära konkurentsi mis tahes viisil moonutamine Euroopa siseturul;
40. nõuab kõigi põllumajandust ja maaelu arendamist puudutavate poliitikameetmete täielikku sidumist eesmärkidega, mille EL on endale seadnud Lissaboni strateegia osana, et võimaldada noortel põllumajandustootjatel tegutseda dünaamilises majanduskeskkonnas;
41. on seisukohal, et ÜPP nn tervisekontrolli osana tuleks võtta meetmeid põllumajandusettevõttest pärineva tulu stabiilsuse ja kindluse soodustamiseks – mis on oluline eeltingimus põlvkondade vahetuseks põllumajanduses – innovatiivsete Euroopa

tasandi riskijuhtimis- ja kriisiohjamismeetmete kehtestamise kaudu, et tegeleda turuhinna kõikumiste ja hindade suurenenud volatiilsusega;

42. on veendunud, et noori põllumajandustegevusega tegelevaid põllumajandustootjaid soosivate vahendite ja meetmete rakendamist tuleks kiiremas korras tõeliselt lihtsustada ja läbipaistvamaks muuta, isegi juhul kui neid tegevusi täiendavad muud põllumajandusega mitteseotud tegevused, mis on seotud maapiirkondadega ja on vajalikud põllumajandusettevõtte elujõulisuse tagamiseks;
43. juhib tähelepanu sellele, et põllumajandustootjad, keda ei saa liigitada enam noorte põllumajandustootjate hulka, kuid kes jätkavad põllumajandustegevust keskpika perioodi jooksul ning kes seisavad samuti silmitsi uute väljakutsetega, ei tohiks olla ebasoodsates tingimustes;
44. märgib, et seoses suure nõudlusega „tulevaste juhtide” järele, tuleks süstemaatiliselt hoogustada valdkonnaga seotud koolitust, et tagada tõeline teadmiste ülekandmine põllumajandusest põllumajandustootmisse;
45. on arvamisel, et seoses pärandi üleandmisega tuleks kaaluda õigusaktide kehtestamist, mis säilitaksid paremini põllumajandusettevõtte ühtsuse nii mastaabi- kui ka mitmekülgussäästu saavutamiseks; tuleks lihtsustada pärandi üleandmist isikute vahel, kes ei ole pereliikmed, et säilitada põllumajandusettevõtteid ja võimaldada noortel põllumajandusharidusega ettevõtjatel saada põllumajandustootjateks;
46. on arvamisel, et ennetähtaegset pensionile minekut reguleerivaid riiklikke eeskirju peaks kohaldama üksnes juhul, kui pensionile jääva põllumajandustootja ettevõtte võtab üle noor põllumajandustootja või teise lahendusena peaks talle sellisel juhul maksma suuremat pensioni;
47. on arvamisel, et põllumajandusettevõtete asutamise ja arendamise tervikplaanid peaksid sisaldama erimeetmeid noorte põllumajandustootjate seadusejärgseks tunnustamiseks, tagades seeläbi meeste ja naiste võrdsed sotsiaalsed õigused; peab seetõttu oluliseks säilitada maapiirkondades teatavad põhiteenused nagu lastesõimed, lasteaiad ja päevahoiuteenused;
48. täheldab, et sotsiaalsed ja kultuurilised eripärad ning mitmekesisus on toodete turunduspoliitika põhielemendid, samuti nagu teatavate geograafiliste piirkondade ja tootmismeetodite erakordsuse rõhutamine, mida illustreerivad kaitstud päritolunimetusega või märgistatud põllumajandustoodete maine ja edu;
49. juhib tähelepanu asjaolule, et toitumisalane õpetus, mida noored põllumajandustootjad võiksid anda, edendab õigeid toitumisharjumusi inimeste tervise ja ühiskonna hüvanguks, ning tervitab eriti selliseid algatusi nagu Euroopa noorte põllumajandustootjate nõukogu (CEJA) programm „Tellus” ning riikidevahelised näidisprojektid nagu „Schüler auf dem Bauernhof” („Õpilased põllumajandusettevõtetes”);
50. rõhutab, et kõigis hariduse vormides vajatakse toiduaineteaduse ja toitumisõpetuse ekspertteavet;

51. on veendunud, et vaja on võtta meetmeid, et lisaks tootmistegevusele propageerida ka põllumajandustootja ametit ja tema teenuseid ühiskonnas, eesmärgiga meelitada kõnealusesse ametisse rohkem noori, eriti ilma põllumajandustustaustata noori;
52. on arvamisel, et põllumajandustootja ameti propageerimine peaks hõlmama ka paremat kommunikatsiooni riigi elanikkonnaga, kes on ühtlasi tarbijad, et selgitada ÜPP sisu, eriti mis puudutab tervise-, keskkonna- ja loomade heaolu nõudeid, abi tingimusi, multifunktsionaalsust, Euroopa toodangu kvaliteeti, panust võitluses kliimamuutuse vastu, toiduainetetööstuse isemajandamist ning maailma elanikkonna (mis peaks 2050. aastaks jõudma 9 miljardini) ees seisvaid toiduga seotud probleeme;
53. nõuab ühenduse toetuse tugevdamist, et pakkuda Euroopa tarbijatele tagatise seoses ostetavate toodete tervise- ja keskkonnastandarditega ning pakkuda kompensatsiooni Euroopa põllumajandustootjatele, kellel tuleb konkureerida kolmandate riikidega, mille toodang ei vasta samadele tervise- keskkonna- ja sotsiaalsetele standarditele;
54. on seisukohal, et noortele põllumajandustootjatele tuleks võimaldada parimad tingimused põllumajanduskaupade ja -teenuste nõudluses suurema paindlikkuse ning rahvusvahelisel tasandil tekkivate uute turgude suurema avatuse ärakasutamiseks mitmepoolsete läbirääkimiste lõpuleviimise tulemusel; peab seetõttu vajalikuks, et komisjon peaks läbirääkimisi WTO lepingu osas, millega antaks põllumajandustootjatele piisav tegutsemisvabadus, et nad saaksid jätkata kolmandate riikidega konkureerimist, ja ühtlasi kindlustataks noorte põllumajandustootjate tulevik; on arvamisel, et mittekaubandusküsimuste lisamine on sellega seoses olulise tähtsusega;
55. on veendunud, et noored põllumajandustootjad peaksid saama välismaiste konkurentidega võrdsel tingimustel konkureerida; kutsub seetõttu komisjoni üles seadma nii mitmepoolsetes kui ka kahepoolsetes kaubandusalastes läbirääkimistes olulise kriteeriumina prioriteediks mittekaubandusküsimuste tunnustamise;
56. märgib, et keskpika ja pika perspektiivi planeerimisega seotud korralduste puhul kannab põllumajandustootjate uus põlvkond vastutust kliimamuutuse vastu võitlemise eest, tegutseb partnerluses keskkonnaga ning pakkudes keskkonnasõbralikke energiaallikaid, eelkõige biomassi ja biogaasi tootmise kaudu, annab olulise panuse keskkonnakaitsele ja süsinikdioksiidi vähendamisse;
57. märgib, et noored põllumajandustootjad seisavad silmitsi kahekordsete raskustega, rakendades põllumajandustavasid parandavaid meetmeid ning muutes neid jätkusuutlikumateks ja elujõulisemateks, samal ajal taastades põllumajanduse tähtsat rolli keskkonnaaspektidega tegelemisel ja võttes seeläbi juhirolli kliimamuutuse vastu võitlemisel; rõhutab, et sel eesmärgil peavad poliitika ja meetmed pakkuma noortele põllumajandustootjatele pikaajalisi jätkusuutlikke väljavaateid ning rahaliselt tuleb toetada nende püüdlusi keskkonda kaitsta;
58. märgib, et põllumajandus ja metsandus on ainukesed majandustegevused, mis fotosünteesi kaudu seovad süsinikdioksiidi, mistõttu on põllumajandustegevuse säilitamine veelgi vajalikum;
59. rõhutab, et põllumajandusteaduse tähelepanukeset on vaja suunata koos ÜPP reformiga,

edendades tehnosiiret ja parandades põllumajandustootjate ligipääsu teadusuuringute tulemustele ning tootmismeetodite ja vahenditega seotud uusimatele leiutistele; peab vajalikuks, et Euroopa põllumajandustootjatel oleks parem juurdepääs teadusuuringute tulemustele võrgustike loomise kaudu teadusuuringute andmete vahetamiseks ning teadustöö koordineerimise kaudu riiklikul ja Euroopa tasandil;

60. märgib, et andmete vahetamine teaduse ja selle rakendajate vahel on vajalik teadustöö tulemuste rakendamiseks ning selleks, et teadustöö vastaks põllumajandussektori vajadustele;
61. rõhutab, et majanduslikus mõttes (tootlikkuse suurendamine) ja keskkonnaga seoses („roheline” tavade ajakohastamine) on ELi huvides pakkuda suuremat toetust põllumajandustootjate elukestvaks täiendamiseks; toetab eriti programme, mis edendavad noorte põllumajandustootjate liikuvust Euroopa Liidus (sh Leonardo); rõhutab täpsemalt öeldes vajadust luua vahendid, mis võimaldaksid noortel põllumajandustootjatel oma ettevõtetest selliste koolituste ajal eemal viibida;
62. teeb ettepaneku põllumajandusvaldkonna parimate tavade vahetamise programmi loomiseks noortele põllumajandustootjatele;
63. peab vajalikuks noorte põllumajandustootjate vahetusprogrammi loomist, et soodustada parimate tavade ühiskasutust;
64. soovib jälgida territooriumi eripäraga või Euroopa kultuuripärandiga seotud tootmistavade säilitamist, täiendamist ja levitamist;
65. on arvamisel, et põllumajandusvalduste säilitamise teema on tihedalt seotud noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise korraldustega ning tuleks kehtestada meetmed, tagamaks noortele tegevust alustavatele põllumajandustootjatele maa eelisjärjekorras eraldamise; palub komisjonil esitada aruanne põllumajandusvalduste küsimuse kohta seoses noorte põllumajandustootjate poolt põllumajandusettevõtete ülevõtmisega;
66. on arvamisel, et tulemuslikumat abi tuleks anda ettevõtetel põhinevate struktuuride loomisele, kehtestades sellisele tegevuse alustamisele erimeetmed, millega ei vähendata mitte üksnes asjaomaste noorte inimeste tegevuse alustamise kulusid, vaid võimaldatakse neil ka korraldada oma tööd viisil, mis suurendab põllumajandusettevõtete elujõulisust;
67. nõuab Euroopa järelevalvekeskuse loomist, mis jälgiks põllumajandusvaldkonnas ja maapiirkondades ettevõtete loomist ja üleandmist;
68. soovib põllumajandusettevõtete loomise ja üleandmise muuta paindlikumaks järgmiste meetmete abil: ettevõtte järk-järguline loomine, varasema ametialase kogemuse arvestamine isikute puhul, kellel puudub nõutav kvalifikatsioon, vanuselisest piirangust loobumine, kui kandidaat esitab teostatava projekti, eriti ebasoodsates tingimustes olevates põllumajanduspiirkondades jne;
69. on veendunud, et tarvis on vastu võtta vajalikud meetmed noorte põllumajandustootjate toetamiseks, abistamiseks ja nõustamiseks esialgse stardiabi programmi raames, eesmärgiga suurendada edukuse määra ja ühtlasi minimeerida või kaotada olukorrad, kus

põllumajandustootjad loobuvad või lähevad lausa pankrotti;

70. teeb ettepaneku nimetada linna- ja maapiirkondade dialoogi Euroopa aasta;
71. kutsub komisjoni üles pakkuma põllumajandustegevust alustada soovivatele noortele laialdast tuge usaldusväärse poliitika kaudu, luues tegelikele tingimustele vastavad haldusega seotud korraldused ja maksimeerides juhtimisega seotud toetust;
72. palub komisjonil esitada noorte põllumajandustootjate olukorra kohta vahearuanne ning konsulteerida selle koostamise käigus õigeaegselt asjaomaste noorte põllumajandustootjate organisatsioonidega;
73. rõhutab, et noori põllumajandustootjaid peaks toetama põllumajandusettevõtte asutamisele järgnevatel aastatel ja tuleks luua spetsiaalne reservfond, et aidata neil toime tulla ettenägematute olukordadega ettevõtte asutamisel, näiteks saagikadu ekstreemsete ilmastikutingimustega seoses või kulude järsk kasv;
74. palub komisjonil uurida meetodeid innovatiivsete põllumajandusviiside ja põllumajandusettevõtete juhtimise parimate tavade vahetamiseks uute põllumajandustootjate vahel kogu Euroopas;
75. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Sissejuhatus

ÜPP reformi lõpuleviimine on tekitanud seoses mitmefunktsioonilisel mudelil ja tihedamal konkurentsil põhineva Euroopa põllumajanduse tulevikuga ootusi, mille suhtes avaldab Euroopa Parlament erilist huvi, eelkõige mis puutub noortesse põllumajandustootjatesse.

Raportööri algatusel toimus arutelu noorte põllumajandustootjate edasiste väljakutsete väljatoomiseks. Selleks korraldas Parlament avaliku kuulamise, et välja selgitada probleemid, millega noortel põllumajandustootjatel tuleb reformitud ÜPP raames toime tulla, ning võimalused, mida reformitud ÜPP neile pakub.

Raporti eesmärk

Tuleb tõsta asjaosaliste teadlikkust sellest, kui tähtis on eelistada noori põllumajandustootjaid soosivaid algatusi, ja seda ühteaegu nii struktuuriliste kui ka normatiivsete probleemide lahendamiseks. Kehtiva õiguse kohaldamisest nii ühenduse kui riikide tasandil on näha, et uute põllumajandusettevõtete loomist ja noori põllumajandustootjaid soosivaid algatusi on vaja jätkata. Põhieesmärk on toetada konkreetset noorte ligipääsu põllumajanduslikku toidutööstusesse, viies samas ellu põlvkondade vahetust, mis teeb sektori dünaamilisemaks.

Praegune olukord

Euroopa põllumajandus täidab praegu mitmeid ülesandeid: kvaliteetsete toiduainete tootmine, toiduohutuse tagamine, keskkonnakaitse (pinnas ja vesi), maastikuhooldus, kohalike kultuuritraditsioonide säilitamine ja levitamine. Seepärast on viimastel aastatel ettevõtjate, teadlaste ja otsustajate (*policy maker*) tähelepanu keskendunud lisaks mitmesuguste põllumajandusliku toiduainetööstuse eri harude tõhususe ja konkursivõimelisuse küsimustele ka põllumajanduse paljudele funktsioonidele ja esmatasandi tööstuse kui täiesti jätkusuutliku maaelu arendamise vahendi rollile. Sellega seoses peavad uued põllumajandusettevõtted toime tulema turu suuremast rahvusvahelisest avatusest tulenevate väljakutsetega ja tundma vastutust võidelda kliimamuutuse vastu, mille mõjud keskkonnale avalduvad üha selgemini.

Sellegipoolest esineb maapiirkondades struktuuriliste tegurite tõttu põllumajandustööstuses nende ülesannete täitmise raskusi. Juba mitu aastat on täheldatud Euroopa Liidus maapiirkondade hülgamise tendentsi, kõige selgemini seal, kus tingimused on kõige kehvemad, ning samaaegselt üha enam maaelanikkonna demograafilist vananemist. Nii on üle poolte Euroopa põllumajandusettevõtete juhid üle 55 aasta vanused, neljandik põllumajandustootjatest on koguni üle 65 aasta vanused. Kõige kriitilisem on olukord liidu lõunapoolsetes riikides. Alla 35 aasta vanused põllumajandustootjad moodustavad ühenduses vaid 7,6 % ettevõtjatest. Konkreetsemalt moodustavad Austrias ja Saksamaal noored põllumajandustootjad kokku 17 % koguarvust, Soomes ja Belgias üle 14 %, Prantsusmaal ja Iirimaal umbes 12 % koguarvust. Just Vahemeremaades on noorte põllumajandustootjate protsent kõige madalam, eriti Portugalis (3,7 %) ja Itaalias (5,2 %).

Seega näib asjakohane poliitika, millega edendatakse esmajoones noorte tegevuse alustamist

mitmefunktsionaalses põllumajanduses. Noorte juhitavad põllumajandusettevõtted on keskmiselt tulusamad ja nad on avatumad uuenduslikele lahendustele, kasutavad keskkonnasõbralikke põllumajandustavasid ja kohalduvad turu nõudlusele.

Ühenduse huvi noorte põllumajandustootjate vastu väljendub laiemalt kas väikeste ja keskmiste ettevõtete edendamises või siis valdkonnaspetsiifilisemalt – põllumajanduse mitmefunktsionaalsuse tunnustamises. Euroopa Liidus võib noorte põllumajandussektorisse asumist ja püsijäämist soodustada kas nn läbivate toetusvahendite (teisisõnu kõikidele põllumajandustootjatele mõeldud toetused, nagu näiteks põllumajandusettevõttesse investeerimise toetused) kaudu kui ka üksnes abikõlblikke toetusesaajaid (sel juhul alla 40-aastased) soosivate erimeetmete kaudu.

Spetsiaalselt noortele põllumajandustootjatele mõeldud ühenduse toetusvahendid jagunevad kaheks:

1. Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) kaasrahastatavad toetusmeetmed,
2. ühenduses koolitus-, uurimis- või muude programmidega või muude otseselt Euroopa Liidu hallatavate toetuskavadega ette nähtud, noori põllumajandustootjaid hõlmavad meetmed, näiteks ennetähtaegse pensioni poliitika.

Esimest liiki meetmed on põllumajandusega otsesemalt seotud, aga need ei eelda erieeskirju noorte põllumajandustootjate kohta ja, eelkõige, need ei muuda nimetatud meetmete kohaldamist noorte põllumajandustootjate suhtes kohustuslikuks.

Määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 20 nähakse ette toetused noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamiseks. Sellega seoses omistatakse märkimisväärset väärtust äriplaanile (kavandatud investeeringud ja tegevus), mis võib erinäitajate abil tõendada rahastatavate meetmete teostatavust ja tasuvust.

Starditoetusi võib anda:

- ühekordse maksena, mille lubatud ülemmäär 25 000 eurot,
- tegevuse alustamise kulude katteks võetud laenude intressitoetusena (kusjuures nende toetuste kapitaliseeritud väärtusega võrduv summa ei või ületada ühekordse makse summat).

Kutseõppe- ja teavitamismeetmete kohta nähakse sama määruse artikliga 20 ette uuenduslike tootmistavade tundmist ja levikut edendavate algatuste toetamist, eelkõige põllumajandustootjate ettevalmistamist nende toodangu kvaliteediga seotud uueks lähenemiseks, pinnasekaitse ja maaparandusega paremini ühilduvate ja tarbijate ootustele paremini vastavate tootmismeetodite rakendamist, ning nende koolitamist majanduslikult tasuva põllumajandusettevõtte juhtimise alal.

Sama artikli sätete kohaselt võivad ennetähtaegselt pensionile jäämise toetused seisneda:

- abis ülemmääraga 180 000 eurot põllumajandustootjatele, kes otsustavad põllumajandustegevuse lõpetada ja oma tootmisettevõtte teisele põllumajandustootjale üle anda,
- abis ülemmääraga 40 000 eurot põllumajandustöötajatele, kes otsustavad üleandmise ajal põllumajandustegevuse lõplikult lõpetada.

Toetusi antakse kuni 15 aastaks.

Probleemid ja võimalused

Esitatud analüüsi põhjal on kriitilised küsimused seotud esiteks noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamise suurte kuludega. Takistusi on endiselt eriti laenu saamisel ja raskusi on finantsasutustes nõutavate tagatiste andmisega, eelkõige käendusega. Raskusi suurendavad põllumajandustootjatele eri liikmesriikide krediidisüsteemis pakutavate tingimuste erinevused. Lõpptulemuseks on noorte põllumajandustootjate suur võla osakaal, mis muudab paljudel juhtudel starditoetused asjatuks ja vähendab pealegi paljudes liikmesriikides kasutatavate riigiabieskirjade oodatud toimet.

Starditoetuse andmise ja ettevõtte pärandamise korral tootmisüksuse võimaliku killustumisega seotud probleemi puhul on võimalik saada mastaabisäästu asemel mitmekülgssäästu. Sellest saab rääkida põllumajandusettevõtete puhul, mille majanduslik suurus ei mõjuta tingimata tulusid ja mille rikkus seisneb sageli mitmekesisuses ja nišitoodetes. Ühise põllumajanduspoliitika uute suuniste põhjal tuleb seda liiki võimalusi julgustada, väärtustades Euroopa põllumajanduse kvaliteeditegureid. Sellega seoses oleks võimalik ette näha mitut laadi tõukemehhanisme, millega soodustatakse põllumajandusmaaomandi haldamist eri staatusega äriühingute vormis:

- ühistu,
- täisühing,
- usaldusühing,
- aktsionäridega äriühing,
- aktsiaselts,
- osaühing,
- kooperatiiv (eelkõige väikesed viie kuni kaheksa osanikuga) jne.

Pealegi ei tähenda enamikul juhtudel pärandivara pärijatele ülekandumine sugugi tootmisüksuse killustumist.

Selles suhtes näib, et maaelu arengukavade väljatöötamise käigus peaks tõukemehhanismide kohaldamine põllumajandusettevõtluse alustamiseks olema kohustuslik meede, ning eesmärk peab olema noorte asutatud põllumajandusettevõtete seotud algatuste eelistamine. Mis puutub naiste rolli põllumajandusettevõtetes, siis naistele mõeldud juhikoolituste ja juhtimisalase arendamise ja naisettevõtjate kutsekvalifikatsiooni eesmärk peaks eelistatavalt olema selliste uute põllumajandusettevõtete loomine, mida juhivad valdavalt naised järgmises vormis:

- füüsilisest isikust ettevõtjad või äriühingud, mida juhivad naised vähemalt 60 % osas,
- naiste moodustatud isikuühing või kooperatiiv,
- äriühing, mille kapital kuulub vähemalt kahe kolmandiku osas naistele.

Põllumajandusliku ja eelkõige uute põllumajandusettevõtete toodangu ja teenuste väärtustamise võimaluse osas on selge et, katalüsaatoriks nišitoodete tungimisel traditsioonilisele turule ja uute turgude arengu soodustamiseks võib olla kvaliteedipoliitika. Põllumajandustoodangu tihedam seos territooriumiga ning selle äratuntavus võimaldaksid anda uut lisandväärtust, mis tuleneb nii Euroopa kultuurilisest kui põllumajandustootmise rikkusest; seda võimalust tuleks siiski näha kui kogu ühiskonna heaks investeeritavat kapitali. Noored põllumajandustootjad, keda iseloomustab dünaamilisus ja uuendusmeelsus, võivad saavutada suurema konkurentsivõime tingimusel, et nad saavad eelisjärjekorras osaleda

edendamis- ja levikuprogrammides. Konkreetselt võiksid ühenduse tasemel suuremat toetust – ühenduse osalus kasvaks 50 % tasemelt 60 %le – saada rahvusvahelised ja mitmetootelisuse edendamise programmid, milles osalevad eelkõige uued ettevõtjad nii, nagu see on praegu ette nähtud aianduses. Siseturul võiks põllumajandustoodete ja põllumajanduslike toiduainete alane teavitustegevus olla konkreetselt suunatud koolinoortele ja selles tuleks lisaks tavapärastele parameetritele, nagu toiduohutus või keskkonnasõbralikud tootmismeetodid, rõhutada ka teatavate toodete tarbimise juurdumist traditsioonina ja kasulikkust või toitumissoovitusi. Sellega saaksime üheaegselt soodustada tervislike toodete tarbimist ja propageerida tasakaalustatud elulaadi.

Mitmepoolseteks läbirääkimisteks kolmandate turgude suurema avatuse võimaldamiseks peavad noored põllumajandustootjad hankima teavet ja hindamisvahendid, et arvestada nende turgude arengusuundi. Noorte ettevõtete vaatluskeskused võiksid olla üks vahend selle eesmärgi tagamiseks

Mis puutub toitumisasemesse (mitte tervishoiuasemesse) haridusse, siis on selge, et põllumajandustootja käsutuses olevad eriteadmised, nagu tootmistehnikad, toodete kvaliteediomadused ja organoleptilised omadused, konkreetse tootmisharuga seotud maakeskkonna ja kultuuri tundmine on kapital, mida saab väärtustada ja levitada. Eesmärk on edendada kindla põllumajandustoote eriomadusi õige toitumis- ja keskkonnavalase õpetuse soodustamiseks, tuginedes ühele kindlale kontseptsioonile: põllukultuur, mis toidab. Selles aspektis on Euroopa põllumajandus ainulaadne mudel, mille levitamise võib usaldada noortele põllumajandustootjatele.

Tänu klorofüllil abil toimuvale fotosünteesireaktsioonile aitavad põllumajandus ja metsandus kaasa süsinikdioksiidi sidumisele pinnasesse, ning nii on võimalik süsiniktsükli sulgemine biosfääri ja geosfääri vahele. Noored põllumajandustootjad vastutavad põhimõtteliselt Euroopa põllumajanduse tuleviku eest ja neil tuleb seetõttu toime tulla kliimamuutuse väljakutsetega. Põllumajandussektori keskkonnakaitsevõimaluste tunnustamine peab väljenduma vajalike vahenditega põllumajanduspinna säilitamises ja laiendamises.

Põllumajandussektori rakendusuringute toetamine peab olema üha enam orienteeritud muutuvatele nõudmistele, võttes arvesse põllumajandustegevuse valdkonnaülest käsitlust.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	6.5.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 33 -: 0 0: 0
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Vincenzo Aita, Peter Baco, Bernadette Bourzai, Luis Manuel Capoulas Santos, Giuseppe Castiglione, Giovanna Corda, Joseph Daul, Albert Deß, Carmen Fraga Estévez, Ioannis Gklavakis, Lutz Goepel, Friedrich-Wilhelm Graefe zu Baringdorf, Lily Jacobs, Elisabeth Jeggle, Heinz Kindermann, Véronique Mathieu, Rosa Miguélez Ramos, James Nicholson, Neil Parish, María Isabel Salinas García, Agnes Schierhuber, Willem Schuth, Czesław Adam Siekierski, Donato Tommaso Veraldi, Janusz Wojciechowski, Andrzej Tomasz Zapałowski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Liam Aylward, Esther De Lange, Ilda Figueiredo, Gábor Harangozó, Wiesław Stefan Kuc, Astrid Lulling, Kyösti Virrankoski
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed (kodukorra art 178 lg 2)	-